

Nieuwsbrief

Editie 2013-3

Koepel van Nederlandse
Verenigingen van Gepensioneerden

---

2 april 2013

KNVG probeert het onderwerp pensioenen op de agenda van het overleg over een sociaal akkoord te krijgen

Binnen de KNVG is de laatste weken hard gewerkt aan de mogelijkheid om binnen het overleg van sociale partners in het kader van een sociaal akkoord het onderwerp pensioenen te agenderen. Vooralsnog staat het onderwerp op de voorlopige agenda zoals ingebracht door de FNV. Via stille diplomatie wordt nu geprobeerd partijen te overtuigen van de alternatieve richting die zou moeten worden gekozen met betrekking tot de voorgenomen wijzigingen van het pensioenstelsel. Voorafgaand aan dit initiatief heeft Martin van Rooijen al met veel stakeholders contact gehad. Hij bracht een bezoek aan de fractieleiders van de regeringspartijen Halbe Zijlstra en Diederik Samsom, aan de nieuwe voorzitter van de SER Wiebe Draijer en aan vertegenwoordigers van VNO/NCW en FNV. Wij laten deze broedende kip nu even met rust. Mochten er ontwikkelingen zijn dan houden wij u op de hoogte.

De Volkskrant ontdekt de waarheid over fiscale last voor gepensioneerden aan de late kant

Vandaag, op 2 april 2013, ruim drie maanden nadat het is ingegaan, ontdekt De Volkskrant dat gepensioneerden fiscaal worden gediscrimineerd. De gehele voorpagina wordt gewijd aan de conclusies van de krant naar aanleiding van een analyse van het Ministerie van Financiën die via de Wet Openbaarheid van Bestuur in handen is gekomen. Bij een bruto maandinkomen van € 1.500 is het netto effect -2,8%. Werkenden gaan er bij zo'n inkomen ook nog 0,9% op achteruit, terwijl werkenden met een modaal inkomen daarentegen een voordeel genieten van 1,9%.

Staatssecretaris Frans Weekers stelt dat deze effecten bekend waren toen de Tweede Kamer instemde met de Wet Uniformering Loonbegrip, die deze gevolgen voor de inkomens veroorzaakt. Maar als dat bekend was, waarom moet deze analyse dan worden gemaakt? En waarom moet de Volkskrant dan een beroep doen op de WOB om achter de te komen? En waarom wist Minister Asscher dat dan niet, toen hij enige weken geleden voor de televisie werd ondervraagd en meende dat de effecten zeer beperkt zouden zijn? Wat voor rafijn beleid gaat er schuil achter de vergroting van de inkomensverschillen tussen gepensioneerden en werkenden met 4,7% op modaal niveau? Overigens: de inkomensverschillen tussen directeur/grootaandeelhouder en werkende in loondienst nemen als gevolg van deze wet nog meer toe: met maar liefst 5,4% op modaal niveau. En wat is de gedachte achter het effect voor werkenden in loondienst met een zeer laag inkomen die er 2,1% op achteruit gaan?

Wij hopen dat Minister Asscher zijn toezegging gestand doet om bij de evaluatie medio dit jaar de effecten voor gepensioneerden te compenseren. We houden het in de gaten.

ABP-bestuur in gesprek met deelnemers

Bestuursleden van het ABP trokken dezer dagen het land in om het gesprek aan te gaan met deelnemers en gepensioneerden. Aanleiding was de pensioenkorting van 0,5% per 1 april 2013. In 12 bijeenkomsten verspreid over het land werd uitleg gegeven over het hoe en waarom van de maatregelen.

Per avond zijn er enige honderden mensen die de moeite nemen de uitleg aan te horen. Dat is op zich al bewonderenswaardig als je bedenkt dat APG voor het ABP in 2012 een rendement van zo'n € 45 mld. maakte terwijl de besparing die 0,5% korting oplevert niet veel meer dan twee duizendste van dat rendement bedraagt. De Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen (NBP) die is aangesloten bij de KNVG en die de belangen behartigt van mensen met een ABP pensioen, heeft de voorlichtingsavonden gebruikt om via een flyer aan de bezoekers uit te leggen dat de NBP er is om hun belangen te behartigen. Wij hopen dat deze actie leidt tot een gezonde groei van het ledenbestand!

Manifest aangeboden aan Minister Asscher en Staatssecretaris Klijnsma

In een bijeenkomst met Minister Lodewijk Asscher en Staatssecretaris Jetta Klijnsma hebben KNVG en de ouderenverenigingen, die lid zijn van de CSO een gezamenlijk manifest aangeboden aan de bewindslieden van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De tekst van dit manifest volgt hieronder.

Manifest voor een rechtvaardige en solidaire samenleving

De huidige bezuinigingen treft de ene groep burgers harder dan de andere. Discussie hierover in de media en in de politiek zet jongeren en ouderen tegen elkaar op. Terwijl solidariteit juist nu hard nodig is.

Solidariteit

Wij zijn ervan overtuigd dat de discussie over een generatiekloof een doodlopende weg is, die ten koste gaat van effectieve oplossingen voor bezuinigingen. Elke discussie over jong en oud ondergraaft de solidariteit waar wij voor staan. Want het gaat niet om verschillen tussen generaties, maar over verschillen binnen de samenleving: kansrijk of kansarm, hulpbehoevend of gezonden vooral: arm of rijk.

Solidariteit betekent juist aandacht voor die mensen, die onevenredig getroffen worden door de bezuinigingen, voor mensen die door de bezuinigingen te maken krijgen met een stapeling van kosten. Zoals de jong gehandicapten, mensen met alleen AOW, mensen met hoge studieschuld en zonder uitzicht op huis en baan.

Dat iedereen moet inleveren is onvermijdelijk, maar dan wel op een solidaire manier.

Maatregelen

In dit manifest noemen we een aantal maatregelen waarin deze solidariteit ontbreekt.

- De wet Uniformering Loonbegrip heeft tot gevolg dat burgers meer belasting gaan betalen. Werkenden worden gecompenseerd. Niet-werkenden, Vutters, mensen met prepensioen en een substantieel deel van de gepensioneerden worden door deze maatregel extra getroffen.
- Dat er ook in zorg naar geld gekeken wordt is acceptabel, maar het toekomstperspectief van de zorg van Rutte II voor de jaren 2014 – 2017 is dramatisch. De besparing van het kabinet door overheveling van begeleiding en verzorging van ouderen, gehandicapten en chronisch zieken naar gemeenten, kan niet alleen gerealiseerd worden door efficiencyverhoging of een groter beroep op de eigen verantwoordelijkheid. Veranderingen mogen niet doorgevoerd worden zolang er geen garanties zijn dat ouderen en gehandicapten kunnen rekenen op verantwoorde zorg in de thuisomgeving. Daarnaast accepteren wij dat ouderen met een ruim vermogen hun vermogen moeten aanspreken voor intramurale zorg, maar dan wel binnen redelijke grenzen.
- Het recente woonakkoord bevat geen oplossingen voor de woonproblemen van jong en oud. Starters krijgen meer ruimte op de woningmarkt als de overheid bevordert dat er meer huurwoningen voor ouderen worden gebouwd. 'Generatiebestendig bouwen' voorkomt bovendien latere problemen.
- We willen een generatiebestendig pensioenstelsel: collectief, solidair en verplicht. We zijn tegen verlaging van pensioenopbouw. We accepteren dat de pensioenen worden gekort, maar alleen als uiterste redmiddel. Het moet wel eerlijk en evenredig blijven.
- De voorgestelde overbruggingsregeling voor Vutters en pre-gepensioneerden vanwege de versnelde verhoging van de AOW-leeftijd is onvoldoende. Deze groepen leiden een fors koopkrachtverlies.
- De krimp op de banenmarkt treft vooral de mensen die aan het begin en die aan het einde van hun carrière staan. Wij pleiten voor versterking van de arbeidsmarkt, zodat aan jonge werknemers een levensperspectief geboden wordt en de kennis en ervaring van oudere werknemers op waarde wordt geschat. Het is beter werkloosheid te voorkomen dan achteraf menselijk kapitaal, door de voorgestelde kabinetsmaatregelen, vervroegd de bijstand in te zien gaan.

Tot slot

Oplossingen moeten niet gezocht worden binnen generaties maar door generaties samen. Met organisaties van Jongeren zijn wij in gesprek over de toekomst van ons pensioenstelsel. Wij zijn graag bereid de agenda te verbreden. Jongeren en ouderen hebben immers samen belang bij een rechtvaardige, solidaire samenleving.

21 maart 2013

Was ondertekend door de voorzitter van KNVG, Unie KBO, PCOB, NOOM en de directeur van CSO.

In het hierop volgende gesprek met Asscher en Klijnsma werden de volgende

punten besproken met bijbehorende conclusies:

- Er is toegezegd dat er in de nieuwe pensioenregelgeving een extra passage wordt opgenomen die pensioenfondsen aanspoort de daadwerkelijke inspraak van ouderen in pensioenfondsen snel na de invoering van de wet (op 1 juli) te realiseren. De staatsecretaris vindt dat er nu snel concrete stappen gezet moeten worden.
- Staatssecretaris Klijnsma nodigt de ouderenorganisaties uit voor een speciaal overleg in juni over het generatiebestendig maken van ons pensioenstelsel.
- De belastingverhoging voor niet-werkenden in de eerste schijf is een gevolg van de zogenaamde Wet Uniformering Loonbegrip (WUL). Minister Asscher zegde ons toe dat de evaluatie van de nieuwe wet wordt versneld, zodat nog voor de zomer een mogelijke reparatie aan de orde kan komen.
- Over de arbeidsmarktpolitiek voor 55-plussers is overeengekomen dat er ruimere scholingsmogelijkheden komen voor werkzoekende ouderen. Daarnaast zal de minister speciale aandacht geven aan de positie van de oudere werknemer, inclusief een betere re-integratie bij werkloosheid.
- Minister Asscher toonde zich verbaasd over het feit dat alle SER-adviezen tot stand komen zonder ouderenorganisaties, ook als het ouderenbeleid betreft. Hij gaat op dringend verzoek van de ouderenorganisaties bevorderen dat hier een einde aan komt. Zo kan een vergelijkbare situatie ontstaan als bij het regelmatige SER-overleg over duurzaamheid, waarbij ook de milieuorganisaties deelnemen hoewel zij geen formeel SER-lid zijn.
- De ouderenorganisaties pleiten voor een coördinerend minister ouderenbeleid. De facto, maar zonder formele naamstelling, geven Asscher en Klijnsma toe dat zij binnen het kabinet vóór een coördinerend team voor het brede ouderenbeleid zijn. Waarmee de ouderenorganisaties dus feitelijk na vandaag een structurele gesprekspartner binnen het kabinet hebben.

Plan voor inschakeling van pensioenvermogen in de verbetering van de hypotheekmarkt in Nederland krijgt steeds meer gestalte

Steeds meer politici en economen stellen zich op het standpunt dat institutionele beleggers zoals pensioenfondsen een rol moeten spelen om pijnpunten in de Nederlandse economie weg te werken. De woningmarkt zit op slot en de banken kunnen geen bijdrage leveren aan de oplossing hiervan, omdat er een “funding gap” bestaat, dat moeilijk te dichten is op de kapitaalmarkt. Een plan voor een instelling die hypotheekobligaties met staatsgarantie uitgeeft kan die impasse doorbreken. Kees van Dijkhuizen, die door Minister Blok is gevraagd hiernaar onderzoek te doen, heeft in een voortgangsbericht suggesties gedaan in deze richting. Het is van belang te vermelden dat een van de cruciale randvoorwaarden in het onderzoek het uitgangspunt is dat pensioenfondsen niet worden verplicht tot iets. Deelname moet daarom zo aantrekkelijk zijn dat pensioenfondsen zich geroepen voelen om mee te doen.

Nederlandse Regering tegen Financiële Transactietaks voor pensioenfondsen

Minister Dijsselbloem (Financiën) heeft Kamervragen beantwoord over de Financiële Transactie Taks (FTT). De minister benadrukt dat Nederland alleen zal deelnemen op voorwaarde dat pensioenfondsen gevrijwaard blijven. Het nieuwe voorstel van de Europese Commissie voldoet niet aan de voorwaarden van het regeerakkoord. Op basis hiervan zal verder onderhandeld worden. Vanuit de Ecofin Raad blijft Dijsselbloem zich inzetten voor een heffing op de financiële sector die voldoet aan de Nederlandse eisen. Dat betekent dus: geen FTT voor pensioenfondsen.

Staatssecretaris Klijnsma wil de taakopdracht van de Commissie UFR nauwelijks verbreden

Ondanks ogenschijnlijke toezeggingen in die richting tijdens een overleg met de Commissie SZW van de Tweede Kamer voelt Staatssecretaris Klijnsma er vooralsnog weinig voor om de taak van de UFR commissie uit te breiden naar een studie over de rekenrente als zodanig. Wij citeren uit de handelingen van de Tweede Kamer:

De heer Klein (50plus):

Voorzitter. Dit kan het eind zijn van de behandeling van de diverse moties door de staatssecretaris, maar mevrouw Vermeij stelde zonet een uitstekende vraag over de verbreding van de Commissie UFR. Volgens mij heeft de staatssecretaris daar nog geen antwoord op gegeven.

Staatssecretaris Klijnsma:

Dat is waar, dat is een omissie mijnerzijds. Ik heb dat overgebracht, inderdaad naar aanleiding van de vraag van mevrouw Vermeij. Dit betekent dat de relatie met betrekking tot de risicovrije rente en de UFR nu door deze commissie wordt geduid.

Inmiddels is ons duidelijk geworden tijdens het boven weergegeven gesprek met de minister en de staatssecretaris dat deze toezegging niet volledig wordt nagekomen. De Commissie UFR dient zich uitdrukkelijk te beperken tot de UFR, maar mag zich daarbij wel buigen over de situatie in het buitenland.

Meer dan € 1.000 miljard aan vermogen en toch maar een geringe stijging van de dekkingsgraad

Woordvoerder Tobias Oudejans van De Nederlandsche Bank bevestigt dat het vermogen van de Nederlandse pensioenfondsen is gestegen tot 1.007.191 miljoen euro. Dit blijkt uit de balans van pensioenfondsen die door de toezichthouder op 14 maart voor het laatst werd bijgewerkt. Een jaar eerder bedroeg het pensioenfondsvermogen nog ruim 873 miljard. De pensioenfondsen zagen de spaarpot in 2012 dus met 134 miljard euro toenemen. In 2011 groeide het vermogen met 71 miljard euro iets minder hard aan, tot bijna 802 miljard euro.

De gemiddelde dekkingsgraad van de Nederlandse pensioenfondsen is veel minder spectaculair gestegen. In februari was de dekkingsgraad 104% en volgens consultant Aon Hewitt is de dekkingsgraad in maart nog iets verder opgelopen tot 106%. Eind december 2012 bedroeg de gemiddelde dekkingsgraad nog 102%. De dekkingsgraad - de verhouding tussen de beschikbare middelen en de verplichtingen - is vooral toegenomen door de verwerking van de kortingen die de pensioenfondsen in februari hebben aangekondigd. Daarnaast is de rentetermijnstructuur sinds december 2012 gestegen en namen de (buitenlandse) aandelenkoersen toe. In februari hebben 68 van de 415 pensioenfondsen een korting per april 2013 aangekondigd. Een besluit tot korten wordt na besluitvorming, in dit geval dus in februari, verwerkt in de verplichtingen van de pensioenfondsen. Hierdoor zijn de verplichtingen, ook wel technische voorzieningen genoemd, in deze periode afgenomen. De lichte stijging van de rentetermijnstructuur droeg ook bij aan de daling van de waarde van de technische voorzieningen. Een hogere rente zorgt er voor dat fondsen minder geld moeten reserveren voor toekomstige uitkeringen.

De buitenlandse aandelenkoersen stegen tussen december en februari. Zo nam de MSCI-World Index met 6,6% toe. De AEX daalde met 0,6%, maar omdat pensioenfondsen veel in buitenlandse aandelen beleggen, nam de waarde van de aandelenportefeuille toe. Dit had een positief effect op de beschikbare middelen. 145 pensioenfondsen hadden eind februari 2013 een dekkingsgraad van minder dan 105%. Deze fondsen verkeren in een dekkingstekort. Dit zijn er 13 minder dan eind december 2012. Per ultimo februari waren 3,9 miljoen actieve deelnemers en 1,9 miljoen pensioengerechtigden aangesloten bij een pensioenfonds met een dekkingstekort.

Grote verscheidenheid aan onderbouwingen afstempeling

Nu de eerste golf van afstempelingen bekend werd gemaakt, wordt ook duidelijk welke onderbouwing gebruikt wordt om de kortingen te rechtvaardigen. Het bedrijfspensioenfonds van GTP wijt zijn lage dekkingsgraad vooral aan het feit dat de pensioenpremie bescheiden werd gehouden. Tot aan de financiële crisis was de premie 14% van het pensioengevend inkomen. Daardoor kwam de dekkingsgraad nauwelijks boven de 120% waardoor een val met 40 procentpunten na de financiële crisis niet kon worden opgevangen. Het pensioenfonds van Royal Leerdam wijt de lage dekkingsgraad aan het jonge deelnemersbestand, terwijl het pensioenfonds Campagne (Cebeco) de lage dekkingsgraad wijt aan de grijze populatie van het fonds. Het is ontluisterend om te zien in welke bochten de verschillende fondsbestuurders zich wringen om kortingen te rechtvaardigen. Eigenlijk zijn er maar twee redenen waarom moet worden afgestempeld: de rekenmethode deugt niet en/of een fonds heeft het slecht gedaan, bijvoorbeeld door een structureel te lage premie te accepteren of de renterisico's niet of onvoldoende af te dekken.

KNVG schrijft een weerwoord aan de Tweede Kamer

Staatssecretaris Jetta Klijnsma heeft een aantal vragen die tijdens haar eerste overleg met de Commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid waren blijven liggen schriftelijk beantwoord. Haar antwoorden zijn echter zo teleurstellend en negatief, dat de KNVG de Commissie SZW in een brief in kennis heeft gesteld van haar weerwoord:

Aan de Vaste Commissie Van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer

4 maart 2012

Geachte Commissie,

De Koepel van Nederlandse Verenigingen van Gepensioneerden ('KNVG') heeft met teleurstelling kennis genomen van de zeer negatieve brief van 27 februari 2013 van staatssecretaris Jetta Klijnsma als reactie op de kritische vragen die leden van de Tweede Kamer haar hadden gesteld. Die vragen betroffen de starre toepassing van de van overheidswege vastgestelde risicovrije rente, die pensioenfondsen moeten hanteren bij de berekening van hun verplichtingen. Uit de antwoorden van de staatssecretaris blijkt dat de toepassing van die rente er inderdaad de oorzaak van is dat thans miljoenen Nederlanders worden geconfronteerd met een korting op hun pensioen. De staatssecretaris miskent die grimmige werkelijkheid nu zij onverkort vasthoudt aan die rente. Zij baseert zich daarbij op een niet bestaande financiële wereld, waarin alle Nederlandse pensioenfondsen – in haar woorden - 'te allen tijde over [moeten] kunnen schakelen op risicovrije beleggingen, zoals staatsobligaties, om de aanspraken veilig te stellen.' Heeft de financiële crisis niet juist geleerd dat financiële markten uiterst negatief reageren op dergelijk vluchtgedrag en dat pensioenfondsen onverantwoord veel risico zouden hebben gelopen als zij de staatssecretaris in die gedachtegang zouden hebben willen volgen? De omvang van de pensioenfondsen in Nederland is van dien aard dat het op de markt brengen van grote pakketten aandelen of obligaties de waarden van die producten ernstig zou verstoren. Dat is dus het tegendeel van het veilig stellen van de aanspraken.

Ten onrechte stelt de staatssecretaris dat de risicovrije rente aansluit bij 'het karakter van de Nederlandse pensioenregelingen, op grond waarvan werknemers aanspraken opbouwen met een hoge mate van zekerheid.' De miljoenen Nederlanders, die nu worden geconfronteerd met kortingen op hun pensioen, weten dat die veronderstelde 'hoge mate van zekerheid' in werkelijkheid helemaal niet bestaat en alleen maar een juridische fictie is. Onder de huidige omstandigheden draagt de risicovrije rente veeleer bij aan de zekerheid dat het pensioen wordt gekort dan aan de zekerheid dat het wordt uitgekeerd.

De staatssecretaris stelt ook dat er hoge eisen gesteld moeten worden aan de financiering. Waarom wordt bij de berekening van de premies dan wel een rendementscriterium gehanteerd, waardoor de daarvoor gebruikte rente veel hoger ligt? Als de redenering van de staatssecretaris zou kloppen dan zouden alle premies die nu worden betaald niet kostendekkend zijn, hetgeen in strijd is met wat de Pensioenwet beoogt.

In de brief wordt als voorbeeld een pensioenfonds genoemd dat zijn activiteiten staakt. Zo'n pensioenfonds zou een dekkingsgraad van 100% moeten hebben op basis van een risicovrije rente om de verplichtingen over te kunnen dragen aan een verzekeraar zonder de aanspraken te hoeven verlagen. Een onjuiste redenering als je bedenkt dat verzekeringsmaatschappijen voor dergelijke verplichtingen een zekerheidsmarge van 99,5% moeten bieden en pensioenfondsen slechts 97,5%. Dit voorbeeld toont indirect juist aan dat de risicovrije rente niet gebaseerd is op steekhoudende argumenten. Bovendien zou de vaststelling van de dekkingsgraad niet gebaseerd moeten zijn op een liquidatiemodel. We moeten uitgaan van een "going-concern" en daarom alleen al is het totaal voorbijgaan aan langjarig gerealiseerde rendementen niet te rechtvaardigen. Natuurlijk moet men voorzichtig zijn, maar met de huidige manier van werken worden pensioenfondsen arm gerekend.

Onbegrijpelijk is de opmerking van de staatssecretaris dat verhoging van de rekenrente zou betekenen dat er minder geld overblijft voor de indexatieambitie. Het moge de staatssecretaris toch duidelijk zijn dat de nominale uitkering minder voorwaardelijk is dan de volledig voorwaardelijke indexatieambitie. Minder geld voor indexatie kan daarom nooit een argument zijn voor afstempeling.

De noodzaak tot ingrijpen is volgens de staatssecretaris aan de orde vanwege de voortdurende stijging van de levensverwachting en de langdurige crisis op de financiële markten. De plotselinge structurele

stijging van de levensverwachting is sinds 2010 inmiddels volledig verwerkt in de dekkingsgraden. De crisis in de financiële markten is een fenomeen waarvan in ieder geval de beleggingen van de pensioenfondsen weinig last hebben gehad. Over de jaren zijn rendementen gerealiseerd die ruim boven 6% tot 7% liggen. Het is natuurlijk wel waar dat de gehanteerde rekenrente sterk door de financiële crisis is beïnvloed. Nederland is nog steeds een dermate financieel veilig land dat overtollige liquiditeiten uit Zuid-Europa vanzelf hierheen vloeien, ook al is de rente in sommige gevallen zelfs negatief. Maar dat verschijnsel heeft niets te maken met de gezondheid van de pensioenfondsen en dat zou toch de enige graadmeter moeten zijn die in de dekkingsgraad wordt weerspiegeld.

Met vriendelijke groet,

Martin van Rooijen, Voorzitter

“Buitenstaander” Ambachtsheer kritisch over het reële stelsel (auteur Jonathan Williams)

Pensioenstelsels hebben heldere eigendomsrechten nodig en moeten een stokje steken voor waardeoverdracht tussen deelnemers. Dat betoogt de Nederlands-Canadese pensioendeskundige Keith Ambachtsheer, verbonden aan het Rotman International Centre for Pension Management. Ambachtsheer liet zich kritisch uit over de pensioenkortingen die momenteel in het Nederland stelsel worden doorgevoerd. De academicus bekritiseerde ‘afstempel’-maatregelen als “wat tegenwoordig doorgaat voor solidariteit,” en benadrukte dat een collectief pensioenstelsel zou moeten garanderen dat er geen enkele deelnemer wordt benadeeld. In een toespraak voor de Britse pensioenkoepel, de National Association of Pension Funds, hamerde Ambachtsheer erop dat een herziening van het pensioenstelsel zich rekenschap moet geven van de bevindingen van economen uit het verleden.

“Als ik naar Nederland ga, zeggen ze daar: ‘Keith, je snapt het niet. Intergenerationele solidariteit is voor ons heel belangrijk,’” zegt Ambachtsheer. Maar één van de problemen van het Nederlandse stelsel is volgens hem dat het Nederlandse systeem twee verschillende doeleinden nastreeft met één en hetzelfde instrument – iets wat indruist tegen de stelling van Nobelprijswinnaar Jan Tinbergen, die stelde dat elk doel vraagt om een eigen benadering. De Canadees-Nederlandse pensioenexpert vindt het Nederlandse systeem daarnaast veel te complex.

“Je hebt in een half dagje uitgelegd hoe collectief DC in elkaar zit. Maar dan ben je nog een halve dag kwijt om uit te leggen waarom het niet werkt,” grapte Ambachtsheer. “Dat ligt lastig bij de Nederlanders, omdat ze enorm koppig zijn.”

Als een pensioensysteem zo in elkaar zit dat de ene pensioendeelnemer kan worden bevoordeeld ten koste van een ander, dan is de kans groot dat dat ook inderdaad gebeurt, stelde hij onder verwijzing naar John Nash, de Amerikaanse

wiskundige, Nobelprijswinnaar en grondlegger van de speltheorie.

"Als je een 'win-win' situatie wilt creëren tussen verschillende partijen, dan moet je uitvogelen hoe je dat 'win-win' aspect behoudt," zei hij.

"Als er een kans bestaat dat het spel verandert in 'win-lose', dan kun je er van uitgaan dat dat ook daadwerkelijk gebeurt. En dan is het einde oefening."

Volgens Ambachtsheer "werkte solidariteit geweldig goed" in de negentiger jaren, maar is dat niet langer het geval. "Nu is dat voorbij en moeten we de scherven bij elkaar zien te rapen."

"Dat is nog zo'n les uit de speltheorie," zei hij. Als je collectieve regelingen afspreekt moet je testen in hoeverre ze win-win kunnen zijn en blijven."

In het ontwerp van een pensioenstelsel staan heldere en onbetwistbare eigendomsrechten centraal, meent hij. "Er mag geen sprake zijn van ex ante waardeoverdracht. Anders gezegd, je moet het spel niet zo inrichten dat aan het einde van het liedje de ene groep 'ex ante' wordt bevoordeeld ten koste van de andere."

Ambachtsheer verwees in zijn toespraak ook naar Einstein en diens raad om een ontwerp "zo eenvoudig mogelijk – maar niet eenvoudiger dan dat" te houden. "Daar zit veel in. En wat ik merk als ik naar onze sector kijk, is dat we problemen niet proberen op te lossen door dingen te vereenvoudigen, maar door het geheel nog ingewikkelder te maken," zei hij.

"Mijn Nederlandse vrienden zijn een typisch voorbeeld. Ze denken dat ze de oplossing hebben gevonden door over te stappen op een reël collectief DC contract,

maar in de huidige vorm betekent dat een stelsel waarin je geld kunt afpakken van gepensioneerden. En dat noemen ze dan tegenwoordig solidariteit in Nederland."

Overbruggingsregeling verhoging AOW-leeftijd gepubliceerd

Staatssecretaris Klijnsma van SZW heeft de concept-ministeriële regeling **Tijdelijke regeling overbruggingsuitkering AOW** aan de Eerste en Tweede Kamer gestuurd. Ook heeft zij het concept voor een uitvoeringstoets voorgelegd aan de Sociale Verzekeringsbank. De concept-regeling voorziet in een overbruggingsuitkering voor mensen met een lopende VUT- of prepensioenuitkering (of vergelijkbare regeling) op 1 januari 2013, die als gevolg van de verhoging van de AOW-leeftijd inkomensverlies hebben. De regeling is uitsluitend voor deelnemers met een laag inkomen (tot 150 procent van het wettelijk minimumloon). De regeling kent ook een partner- en vermogenstoets (eigen woning en pensioenvermogen tellen niet mee). Zo kunnen deelnemers de periode vanaf de 65^e verjaardag tot de AOW-leeftijd financieel overbruggen. Mensen van wie de VUT-uitkering of het prepensioen ingaat na 1 januari 2013 worden geacht op tijd op de hoogte te zijn van de AOW-leeftijdsverhoging en daarop te anticiperen. (bron SZW)

Redactie: Rob de Brouwer

e-mail: r.de.brouwer@knvg.nl
